

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-I : RESEARCH METHODOLOGY AND MEDICAL STATISTICS

प्रथमं प्रश्नपत्रम् : अनुसंधानविधिः चिकित्सासांख्यिकी च

दिनांकः १५.०९.२०१५

समयः ६.०० तः १२.००

मंगलवासरः

- सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (60 Marks)

1. 'तन्त्रयुक्तिः' इत्यस्या लक्षणं लिखतु। शोधनिबन्धस्य प्रस्तुतीकरणविषये तासां प्रायोगिकोपयोगितां वर्णयतु।
Define Tantrayukti, explain how Tantrayukti can be applied with presentation of thesis. 20
2. औषधीनाम् आविष्करणप्रक्रियायाः प्राचीनपद्धतिं वर्णयतु। तस्या विविधप्रक्रियाणां संक्षेपेण वर्णनं कुरु।
Describe the ancient method of drug discovery process. Ennumerate in brief about the various process of drug discovery. 20
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) शोधलेखस्य सन्दर्भलेखनविधिः- Referencing system in an article.
 - (2) जी.एल.पी. - G.L.P.
 - (3) ए.इ.सी. - A.E.C.
 - (4) पाण्डुलिपीनां वर्गीकरणम् - Categorizing of manuscripts.

PART - B (40 Marks)

4. को नाम संभावना ? तस्य भेदाः तथा संभावना नियम विषये वर्णयत।
What is probability ? Write its types and law of probability. 20
5. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) तथ्यानां वर्गीकरण - Classification of data.
 - (2) ऑड्स रेशियो - Odds ratio.
 - (3) सैम्पलिंग विधिः - Sampling Methods.
 - (4) को-रिलेशन - Co-rrrelation

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : AYURVEDA SAMHITA AND SIDDHANTA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : आयुर्वेद संहिता एवं सिद्धान्त

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A

1. संहिताऽध्यापने तन्त्रयुक्तिनां महत्वं प्रतिपादयत् । 15
Explain the importance of 'Tantra Yukti' in teaching of Samhita.
2. सुश्रुतसंहितायाः क्रियाकालसिद्धान्तं सोदाहणं विव्रणोतु । 15
Explain the concept of Kriyakala along with examples according to Sushruta Samhita.
3. टिप्पणी कार्या - Write short note : 20
(a) शिलापुत्रक न्याय ।
Shilaputrak Nyaya.
(b) चतुष्काणां महत्त्वम् ।
Importance of Chatushka.
(c) बीजचतुष्टय ।
Beeja Chatushtya.
(d) वादमार्गणां महत्त्वम् ।
Importance of Vadmarga.

PART - B

1. न्यायदर्शनस्य के सिद्धान्ताः आयुर्वेदे सन्निविष्टाः तेषां विवेचनमुदाहरणेन सह क्रियताम् । 15
Describe and explain those main principles of Nyaya Darshana, which are included in Ayurveda with examples.
2. अष्टावाहारविधिविशेषायतनानि विविच्य, साम्प्रतकाले जीवनशैलीजन्यविकाराणां चिकित्सार्थं तेषां प्रायोगिकता, महत्वं च वर्णयत । 15
Explain Ashta Aharavidhi Visheshayatanas and describe their utility and importance for the treatment of lifestyle disorders in current era.
3. टिप्पणी कार्या - Write short note : 20
(a) प्रकृतिपरीक्षणस्य महत्त्वम् ।
Importance of Prakriti Parikshana.
(b) अभ्युपगम सिद्धान्तः ।
Abhyupagam Siddhanta.
(c) कार्यकारणवादस्य अनुसन्धाने महत्त्वम् ।
Importance of Karyakaranavada in Research.
(d) आत्मनिरूपणस्य महत्त्वम् ।
Importance of Atmanirupan.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : DRAVYAGUNA VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : द्रव्यगुणविज्ञान

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A

1. 'सर्वद्रव्यं पांचभौतिकमस्मिन्नर्थे' इत्यस्य सिद्धान्तं द्रव्यकार्मुकता परिप्रेक्ष्ये, विशेषतया आधुनिक विज्ञानस्य संरचना-क्रिया सन्दर्भे विवेचताम्। 15
'सर्वद्रव्यं पांचभौतिकमस्मिन्नर्थे' Explain this principle in context of drug action with special reference to structure-activity principle of modern pharmacy.
2. 'तेषाम् प्रभावोऽचिन्त्य उच्यते' श्लोकस्य अर्वाचीन रसायन शास्त्र दृष्ट्या विवेचनं कुरु। अद्यतन युगे 'अचिन्त्य' शब्दस्य स्वमतेन विवेचनं कुरु। 15
'तेषाम् प्रभावोऽचिन्त्य उच्यते' Explain this verse against the backdrop of developments in chemistry and state your opinion on status of 'Achintya' in contemporary era.
3. टिप्पणी कार्या - Write short note : 20
(a) स्थूल रूप सन्दर्भित द्वि पर्याय नामानिलिखित्वा तयोः आधुनिक वनस्पति शास्त्र दृष्ट्या वर्णनं कुरु।
Write two synonyms of any plant relating to its macro-morphology and explain these synonyms in current botanical terms.
(b) वृष्य-रसायनयोः अन्तरं लिखतु।
Difference between Vrishya and Rasayana.
(c) भेषज सेवन कालस्य चिकित्सा महत्वम्।
Importance of Bheshaja Sevana Kala in clinical practice.
(d) रस विपाकयोः अन्तरम्।
Difference between Rasa and Vipaka.

PART - B

1. साम्प्रत काले प्राचिन औषधग्रहण विधेः प्रासंगिकत्वं वर्णयतु। 15
Discuss the relevancy of medicinal plant collection by following anciant method.
2. को नाम फार्माकोप्रोस्टीक परीक्षणं ? द्रव्यगुण शास्त्रे तस्य महत्वं प्रतिपादयतु। 15
What is pharmacognostic evaluation ? Describe its importance in Dravyaguna Shastra.
3. टिप्पणी कार्या - Write short note : 20
(a) मधु श्लेष्मपित्त प्रशमनानाम्।
Madhu Shleshmapitta Prashamananam.
(b) प्रशस्त भेषज्।
Prashasta Bhashaj.
(c) गुड कल्केशन प्रेक्टिसीस।
Good collection practices.
(d) निघण्टयोः विकासक्रम।
Development of Nighantu Granthas.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : KAUMARBHRITYA – BALA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : कौमारभृत्य - बालरोग

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. “भेषजं स्वल्पमात्रां तु यथा व्याधि प्रयोजयेत्” 15
उक्तसंदर्भस्य व्याख्यां कृत्वा शिशूनां चिकित्सायां, औषधमात्रानिर्धारणं, औषधप्रयोगविधिं, तस्य शरीरे प्रसरणजन्य आयुर्वेदाधुनिक सिद्धान्तयोः वर्णनं कुरु ।
Explain the above reference in detail, with the basics of drug doses, administration and distribution in the treatment of children according to Ayurvedic and modern concept.
2. काश्यपसंहितायां वर्णितं लक्षणाध्यायां स्वस्थबालकस्य लक्षणानि आयुर्वेदमतं प्रतिपादयत । 15
Describe the Ayurvedic concept of healthy child w.s.r. to Lakshanadhyaya of Kasyapa Samhita in detail.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) Integrated programme for juvenile justice.
(2) Child protection and child rights.
(3) नवजातशिशोः शारीरिक परीक्षायां विकासे च जातकर्मसंस्कारस्य महत्त्वम् ।
Clinical importance of Jatakarma Samskara in new born examination and development.
(4) National programs related to children.

PART – B (50 marks)

4. रोगप्रतिरोधशक्ति/व्याधिक्रमत्व विषयोपरि लेखमेकं लिखित्वा राष्ट्रीयरसीकरणकार्यक्रमं च स्पष्टीकुरुत । 15
Write an essay on immunity and National Immunization Programme.
5. चिकित्सकीयानुसन्धानक्षेत्रे बालानां प्रतिविशेषता विषयोपरि लेखनं लिखत । 15
Write on children as a subject in clinical research.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) वचा । Vacha.
(2) हरिद्रा । Haridra.
(3) स्वर्णप्राशन । Swarnaprashana.
(4) दन्तोद्भेदगतान्तक रस । Dantodbhedagatantaka Rasa.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : KAYACHIKITSA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : कायचिकित्सा

दिनांकः १६.०९.२०१५

समयः ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

SECTION- A (50 MARKS)

1. दशविधपरीक्षाविधिं उपयोगिताम् आयुर्वेद एवं आधुनिक चिकित्स विज्ञान मतानुसारेण 15
सामञ्जस्यपूर्वकं सविस्तारं विलिख्य ।
Describe the applied aspects of Dashavidha Pariksha Vidhi in detail with Ayurvedic and modern correlation.
2. रसायनकर्म किं महत्त्वम् ? इति विलिख्य नैमित्तिक रसायनविधि प्रयोगपक्षं सोदाहरणं 15
वर्णयत् ।
Mentioning the importance of Rasayana, describe in detail the utility of Naimittika Rasayana with examples.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) Khavaigunaya.
(B) Ashayapakarsha.
(C) Avarana.
(D) Sroto Dushti Prakara.

SECTION- B (50 MARKS)

4. अधोलिखितं सूत्रं ससंदर्भं पूर्णं कृत्वा सविस्तरम् विवेचयत । 15
Complete the Sutra given below and describe in detail with the reference.
कुर्याच्छोणितरोगेषु ।
..... ।
2. अधोलिखितानां प्रचलितानां आयुर्वेदौषधानां प्रमुखघटक द्रव्याणि, निर्माणविधि एवं 15
रोगहरत्वं च वर्णयत् ।
Write important ingredients, method of preparation and indication of following commonly used Ayurvedic formulations :
(A) Sanjivani Vati.
(B) Agastya Haritaki Rasayana.
(C) Panchatikta Ghrita Guggulu.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) चिकित्सा सिद्धान्तः मनोवह स्रोतो विकाराः ।
Chikitsa Siddhanta of disease of Manovaha Srotasa.
(B) Emergency management of hypertensive encephalopathy.
(C) EEG – utility and basic principles.
(D) Lumbar puncture.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : PANCHAKARMA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : पंचकर्म

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. दशविध परीक्षा वर्णयित्वा तेषां व्यावहारिक उपयोगिता लिखत । 15
Describe Dashavidha Pariksha and write about its applied aspect.
2. द्विविध उपक्रम, षडविध उपक्रम एवं पंचकर्म मध्ये संबंधः प्रस्थापयत । 15
Establish correlation between Dwividha Upakrama, Shadavidha Upakrama and Panchakarma.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) शिर्षण्य तंत्रिका । Cranial nerves
 - (2) बर्हिः परिमार्जन चिकित्सा । Bahir Parimarjana Chikitsa.
 - (3) अष्टविध परीक्षा । Ashtavidha Pariksha.
 - (4) आमवात वातरक्तयोः भेदः । Difference between Amavata and Vatarkta.

PART – B (50 marks)

4. आचार्य चरकः कस्मै संशोधनं हितरूपं कथयति ? तदवर्णयित्वा शोधने पूर्वकर्माणं महत्त्वं विवेचयेत । 15
For whom Samshodhana is beneficial according to Acharya Charaka ? Explain the importance of Purvakarma in Shodhana.
5. विरेचनकर्मस्य सम्यकयोगलक्षणानि, योग्यायोग्य एवं तस्य कार्मुकत्व विषये संक्षिप्तरूपेण लिखत । 15
Write the Samyaka Yoga Lakshana, Yogya, Ayogya and mode of action of Virechana Karma in brief.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) नस्यकर्म । Nasyakarma.
 - (2) पंचकर्म विषये रक्तमोक्षणस्य महत्त्वम् ।
Importance of Raktamokshana in Panchakarma.
 - (3) संसर्जनक्रम एवं परिहारकालस्य उपयोगिता एवं महत्त्व ।
Importance and utility of Samsarjanakrama and Pariharakala.
 - (4) पर्यावरण अनुकूल पंचकर्मांगार ।
Eco-friendly Panchakarma theatre.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : PRASUTI AVUM STRI ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : प्रसूतितंत्र एवं स्त्रीरोग

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (50 Marks)

1. 'प्रसूति एवं स्त्रीरोग' सम्बन्धे वातदोषस्य महत्वं सविस्तरं प्रतिपादयः।
Describe the importance of Vata Doshas in relation to Prasuti and Stri Roga. 15
2. मूढगर्भ चिकित्सायां शस्त्रकर्मस्य उपयोग सविस्तरं वर्णयित्वा तेषां उपयोगी शस्त्राणां वर्णनं कुरु।
Write the Shastrakarmas and Shastras used for Moodhagarbha Chikitsa. 15
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
- (1) दुष्टव्रण - Dushta Vrana.
- (2) शतावरी - Shatavari.
- (3) गर्भाधाने पञ्चमहाभूतस्य महत्त्वम् - Importance of Pancha Mahabhootas in conception.
- (4) शुक्र एवं स्त्रीशुक्र - Shukra and Stri Shukra.

PART - B (50 Marks)

4. अन्तःस्राव एवं स्त्रीणां प्रजनन क्रियायां सम्बन्ध सविस्तरं वर्णनं कुरु।
Explain relation between hormones and function of reproductive organs in woman. 15
5. प्रसूतितंत्रे प्रयुज्य केचित् त्रयः औषधीनां प्रयोग विशदं वर्णयत।
Explain any three drugs for obstetric practice in detail.. 15
6. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
- (1) प्रसवताले गर्भाशये एवं गर्भाशयग्रीवागत जैवभौतिक परिवर्तनम् सविस्तरं लिखत।
Describe Bio-Physical changes in uterus and cervix during labour.
- (2) गर्भपातस्य अधिनियमः। - MTP Act.
- (3) गर्भिणी परीक्षणम् - Pre-natal examination.
- (4) श्रोण्याः प्रायोगिक रचना शारीरम् - Applied Anatomy of Pelvis.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : RASA SHASTRA & BHAISHAJYA KALPANA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रसशास्त्र - भैषज्यकल्पना

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (50 Marks)

1. 'औषध-निर्माणम्' इत्यस्य सिद्धान्ताः के ? तेषां सिद्धान्तानां विस्तरेण विवेचनं कुरुत।
What do you understand by the principles of "Aushadh Nirman" ? Discuss in detail. 15
2. 'कषाय-कल्पना' काः ? विभिन्नाचार्याणां मतानुसारेण विवेच्यताम्। तस्या महत्त्वं प्रयोगिकत्वं च स्पष्टयत।
Enumerate the "Kashaya Kalpanas" according to different authors. Write their importance and relevance in the management of disease. 15
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) भैषज्यकल्पना - Bhaishajya Kalpana
 - (2) रसशाला - Rasa Shala
 - (3) अवलेहसिद्ध लक्षण - Avaleha Siddha Lakshana
 - (4) 'स्नेहपाक-परिभाषा' एवं पाकावस्था च
Snehapaka Paribhasha and Pakavastha.

PART - B (50 Marks)

4. मानकीकरणस्य का परिभाषा ? औषध मानकीकरणस्य शास्त्रीय सिद्धान्तानां विवेचनं कुरुत।
Define standardization. Write about classical concept of drug standardization. 15
5. उदाहरणेन सह द्रव्यानुसन्धान विषये जन्तु परीक्षणस्य प्रभावं विवेच्यताम्।
Write about the impact of animal experimentation in drug research with two suitable examples. 15
6. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) एक्स. आर. डी. - X.R.D.
 - (2) आयुर्वेदिक फार्मकोपिया - Ayurvedic Pharmacopeia of India.
 - (3) पोस्ट मार्केटिंग सर्विलेन्स - Post Marketing Surveillance.
 - (4) ICMR डाटाबेस - Database of ICMR

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : SHALAKYA – DANTA AVUM MUKHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - दंत एवं मुखरोग

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. मुखरोगायतनेषु क्रियाः शारीरस्य विशदः विवेचनं कुरु । 15
Detail the physiology of various structures of oral cavity.
2. मुखदन्तरोगेषु संज्ञाहरणनिदानार्थश्च उपयोगि आधुनिकः औषधिनाम् गुणकर्मप्रयोगः 15
विलिख्यः ।
Detail the pharmacodynamics of the anaesthetic & diagnostic modern drugs used in oro-dental practice.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) क्षारकर्मस्य मुखरोगेषु प्रयोग ।
Use of Kshara application in oro-dental diseases.
 - (2) इरिमेदादितैलम् । Irimedadi Tailam.
 - (3) भद्रमुस्तादि वटी । Bhadramustadi Vati.
 - (4) कवलगण्डूष्योविभेदकप्रयोग ।
Specific indication of Kavala and Gandusha.

PART – B (50 marks)

4. मुखदन्तरोगचिकित्सायां उपयुक्तः नैदानिक पद्धतयः वर्णयत् । 15
Describe clinical methods adopted in oro-dental practices.
5. सर्वगतः मुखरोगाणाम् प्राच्यप्रतीच्यमतेन विवेच्येत् । 15
Describe Sarvagata Mukharogas in the light of ancient and modern knowledge.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) हनुमोक्ष । Hanumoksha.
 - (2) Bio-medical waste इत्यस्य व्यवस्थापनम् । Handling of bio-medical waste.
 - (3) शीताद । Gingivitis.
 - (4) दन्तनाडी । Dental/periodontal sinus.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : SHALAKYA - NETRA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - नेत्ररोग

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. दोषधातुमलस्रोतसः सिद्धान्तानां नेत्रे किं प्रतिपादयत् विशद विवेचनं कुरुः । 15
How will you interpret the concept of Dosha-Dhatu-Mala-Srotas in context of Netra ? Give in detail.
2. कफजलिंगनाश शल्यक्रियाया संज्ञाहरण विधिनाम्, उपयोगि औषधिनां च वर्णनं कुरुः । 15
Write the methods of anaesthesia in cataract surgery along with details of anaesthetic agents (medicines).
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) व्रणचिकित्साया व्रणबंधः व्रणलैपश्च सिद्धान्तः विलिख्य ।
Concepts of Bandage in Vrana Chikitsa along of Vrana Lepa.
 - (2) सप्तामृतलौहस्य गुणधर्म प्रयोग ।
Pharmacodynamics of Saptamruta Lauha.
 - (3) तारका संकोचक द्रव्याणाम् गुणधर्म प्रयोग ।
Pharmacodynamics of miotics.
 - (4) कफजलिंगनाश शल्यक्रियायाः अग्रोपरणीयम् ।
Agroparniyam (preoperative) care and preparation of a cataract patient posted for surgery.

PART – B (50 marks)

4. Optics and refraction विषयाणां सिद्धान्ताः वर्णयत् । 15
Describe fundamentals of optics and refraction.
5. नेत्र विषयक सामान्य आत्ययिक अवस्थायां वर्णनं कुरुत्वा तेषां व्यवस्थापनमपि लिखितम् । 15
Describe common ocular emergencies and their management.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) नेत्ररोगे पथ्यापथ्यम् । Pathya-Apathya of Netra Roga.
 - (2) यंत्रशस्त्राणां व्यवहारिकत्वम् । Applied aspects of Yantra Shastra.
 - (3) अभिष्यन्दः । Abhishyanda.
 - (4) अधिमन्थः । Adhimantha.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : SHALAKYA – SHIRO – NASA – KARNA AVUM KANTHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - शिरो-नासा-कर्ण एवं कण्ठरोग

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. शिरनासाकर्णकण्ठानां शारीरं तेषां मर्माणि विस्तारेण निरूपयत् । 15
Describe Sharira and Marmas of Shira Nasa Karna and Kantha(throat) in detail.
2. शिरनासाकर्णकण्ठानां चिकित्सायाः सन्दर्भे दोष-धातु-मल-स्रोतांसि वर्णयत् । 15
Give the details of Dosha, Dhatu, Mala and Srotasa in the context of Chikitsa for Shira, Nasa, Karna and Kantha(throat).
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) शिरोविरेचनम् । Shirovirechanam.
 - (2) नस्यम् । Nasyam.
 - (3) कर्णपूरणम् । Karnapuranam.
 - (4) कवलं-गण्डूषञ्च । Kavalam and Gandushanam.

PART – B (50 marks)

4. करोट्यां तदन्तर्गतावयवानांश्च व्यावहारोपयोगिरचनायाः वर्णनं कुरुत । 15
Describe applied anatomy of skull and intracranial structures.
5. कंठस्य व्यवहारोपयोगि रचनाक्रियाश्च वर्णयत् । 15
Describe applied anatomy and physiology of throat.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) Bio-medical waste इत्यस्य व्यवस्थापनम् । Handling of bio-medical waste.
 - (2) बाधिर्यम् । Deafness.
 - (3) रोहिणी । Diphtheria.
 - (4) कंठरोगाः निदानोपयोगि सामान्य यन्त्रशस्त्राणि ।
Common pharyngeal and laryngeal diagnostic equipment.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : SHALYA – KSHARA KARMA AVUM ANUSHASTRA KARMA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शल्य - क्षारकर्म एवं अनुशस्त्रकर्म

दिनांकः १६.०९.२०१५

समयः ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।

Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (50 Marks)

1. आयुर्वेददृष्ट्या मूत्रवृद्धिरोगस्य शल्यतान्त्रिक्याः वैकृत्याः वर्णनं कुरुत।
Describe the surgical pathology of hydrocele as per Ayurvedic aspect. 15
2. विद्रधिरोगपरिप्रेक्ष्ये षट्क्रियाकालां व्यावहारिकी उपादेयता।
Explain the applicability of Shat Kriyakalas in the pathogenesis of Vidradhi disease. 15
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) एण्डोस्कोपीज। - Endoscopies.
 - (2) रक्तनिर्हरण पश्चात् कालिकी चिकित्सा व्यवस्था।
Post blood letting managemant.
 - (3) अनुशस्त्राणां परिभाषा-महत्त्वं च।
Definition and importance of Anushastras.
 - (4) संव्यूहिम क्षार। - Samvyuhima Kshara.

PART - B (50 Marks)

4. यंत्राणां प्रकाराः उपयोगिताः परिचयश्च वर्णयत।
Describe the types, utility and identification of Yantras. 15
5. स्थानिकसंज्ञाहरणविधिं वर्णयित्वा तस्य उपद्रवान् चिकित्सांश्च प्रकाशयत।
Describe the procedures of local anaesthesia, its complications and treatment. 15
6. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) विस्त्रावणम्। - Drainage..
 - (2) निर्जीवाणुकरणम्। - Sterilization.
 - (3) सीवनम्। - Suturing.
 - (4) पथ्य-अपथ्य। - Pathya-Apathya.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : SHALYA - SAMANYA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शल्य - सामान्य

दिनांकः १६.०९.२०१५

समयः ९.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।

Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. व्रण-सन्दर्भे षट्क्रियाकालस्य व्यवहारिक-उपादेयतायाः सम्प्राप्तेः च वर्णनं कुरुत । 15
Explain the applicability of Shat Kriyakala in the pathogenesis of surgical diseases with special reference to Vrana.
2. भगन्दर चिकित्सायां शल्यक्रियाविधिं वर्णनं कुरुत । 15
Describe the surgical management of Bhagandar(Fistula in ano).
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) अरिष्ट-लक्षणम् । Arishta Lakshana.
 - (2) यु.एस.जी. U.S.G.
 - (3) त्रिविधा रोगी परीक्षा । Trividha Rogi Pariksha.
 - (4) योग्या । Yogya.

PART – B (50 marks)

4. क्षारकर्मस्य सिद्धान्ताः एवं क्षारसूत्र प्रयोगाः कथं कुत्र च विधीयते इति सविस्तारं 15
लिखत ।
Describe the principles of Kshar Karma and uses of Kshara Sutra, where and how to be conducted.
5. त्रिविधकर्मसिद्धान्तां वर्णयित्वा शल्यचिकित्सायां पूर्वकर्मस्य महत्त्वं लिखत । 15
Describe the principles of “Trividha Karma” and write the importance of “Purva Karma”.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) सार्वदैहिक संज्ञाहरणं । General Anaesthesia.
 - (2) बन्धनकर्म । Bandaging.
 - (3) पाटनक्रियां । Patan Kriya.
 - (4) सीवनं । Suturing.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2015

PAPER-II : ROGA NIDANA AVUM VIKRITI VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रोग निदान एवं विकृति विज्ञान

दिनांक: १६.०९.२०१५

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (50 Marks)

1. तमकश्वास निदाने आवरणम् कः उपयोगिता इति विशदयताम् ।
Explain the clinical application of Avarana in diagnosis of Tamaka Shwasa. 15
2. राजयक्ष्मा (Tuberculosis) रोगस्य निदाने षट्क्रिया कालस्य उपयोगः व्याख्यायताम् ।
Describe the clinical application of Shatkariyakala in diagnosis of Rajayakshma (Tuberculosis) 15
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) कफ नानात्मज विकाराः - Kapha Nanatmaja Vikaras
 - (2) अरिष्ट - Arishta
 - (3) उपधातु प्रदोषज विकाराः - Upadhatu Pradoshaja Vikaras
 - (4) स्रोतसां नैदानिक महत्वम् - Clinical importance of Srotas

PART - B (50 Marks)

4. अधो लिखितं सूत्रं विस्तृतं विवेचनीयम् ।
Explain below mentioned sutra in detail. 15
वृद्धिस्थानक्षयावस्थां रोगाणामुपलक्षयेत् ।
सुसूक्ष्मामपि च प्राज्ञो देहाग्निबलं चेतसाम् ॥
5. Lipid profile परीक्षणस्य सामञ्जस्य आयुर्वेदे कथं भवति ? इति सविस्तरं वर्णयत् ।
How Lipid profile investigation can be interpreted in Ayurvedic aspect ?
Explain in detail. 15
6. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
 - (1) अल्ट्रा सोनोग्राफी - Ultra Sonography.
 - (2) दशविध परीक्षा - Ten fold examination.
 - (3) पंचविध परीक्षा - Five fold examination.
 - (4) वृक्क कार्य परीक्षण - Renal function test.